

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

-

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Suomen kuntakentällä monet kuntien yhteistoiminnan muodot on organisoitu osakeyhtiöiksi. Osalla toimialoista esitetty lakimuutos voi edistää tavoitteita kilpailun ja kustannustehokkuuden

lisäämisestä. Tämä pätee niillä toimialoilla, joilla on toimivat markkinat ja palveluhankintoja voidaan aidosti kilpailuttaa.

Sidosyksikköasemassa toimivia yhtiöitä toimii kuitenkin myös monopolin luonteisilla aloilla, joilla yhtiöt tuottavat erityisiä kuntien kannalta oleellisia peruspalveluita. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi jätevedenpuhdistus ja jätehuolto.

Hankintalain 15§ esitetty 10 prosentin vähimmäisomistuksen vaatimus voikin johtaa merkittäviin uudelleenjärjestelyihin ja lisäkustannuksiin sellaisissa ylikunnallisissa yhtiöissä, joiden omistus pohja ei kaikkien omistajien osalta täytä lakiin esitettyä vähimmäisomistuksen vaatimusta.

Turun seudulla esitetty lakimuutos johtaisi merkittäviin uudelleenjärjestelyihin esimerkiksi Turun seudun puhdistamo Oy:n ja Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n osalta. Turun seudun puhdistamo Oy:n lausuntopyyntöpalveluun jo jättämässä lausunnossa todetaan muun muassa, että ”Ehdotus sidosyksikön vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta on vesihuollon toimialalla kestävä ja sääntelyn tavoitteisiin nähden epätarkoituksenmukainen.”

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Osalla toimialoista esitetty lakimuutos voi edistää tavoitteita kilpailun ja kustannustehokkuuden lisäämisestä. Tämä pätee niillä toimialoilla, joilla on toimivat markkinat ja palveluhankintoja voidaan aidosti kilpailuttaa.

Sellaisilla toimialoilla, joissa kunnat ovat järjestäneet yhtiömuotoisesti paikallisen tai alueellisen monopolin luonteisia tehtäviä, hankintalain 15§ esitetty 10 prosentin vähimmäisomistuksen vaatimus voi johtaa merkittäviin uudelleenjärjestelyihin ja lisäkustannuksiin.

Turun seudulla esitetty lakimuutos johtaisi merkittäviin uudelleenjärjestelyihin esimerkiksi Turun seudun puhdistamo Oy:n ja Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n osalta. Turun seudun puhdistamo Oy:n lausuntopyyntöpalveluun jo jättämässä lausunnossa todetaan muun muassa, että ”Ehdotus sidosyksikön vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta on vesihuollon toimialalla kestävä ja sääntelyn tavoitteisiin nähden epätarkoituksenmukainen.”

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Turun seudulla esitetty lakimuutos johtaisi merkittäviin uudelleenjärjestelyihin esimerkiksi Turun seudun puhdistamo Oy:n ja Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n osalta. Turun seudun puhdistamo Oy:n lausuntopyyntöpalveluun jo jättämässä lausunnossa todetaan muun muassa, että ”Ehdotus

sidosyksikön vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta on vesihuollon toimialalla kestävä ja sääntelyn tavoitteisiin nähden epätarkoituksenmukainen.”

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

-

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Osalla toimialoista esitetty lakimuutos voi edistää tavoitteita kilpailun ja kustannustehokkuuden lisäämisestä. Tämä pätee niillä toimialoilla, joilla on toimivat markkinat ja palveluhankintoja voidaan aidosti kilpailuttaa.

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

-

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Lakiesityksen pitäisi mahdollistaa olemassa olevien yhtiömuotoisten järjestelyjen jatkaminen sellaisissa tapauksissa, joissa monopoliluonteista julkista toimintaa on organisoitu osakeyhtiömuotoon eikä palvelua voida sen erityisen luonteen vuoksi kilpailuttaa aidosti toimivilla markkinoilla.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiinne? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Vornanen Jukka
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä